

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 335/09-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 14. októbra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť M. Č., T., V., zastúpeného advokátkou Mgr. R. Z., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Poprad a jeho uznesením z 15. februára 2008 v konaní vedenom pod sp. zn. Er 1842/2001 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. Č. o d m i e t a ako oneskorene podanú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. júna 2009 doručená sťažnosť M. Č. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Poprad (ďalej len „okresný súd“) a jeho uznesením z 15. februára 2008 v konaní vedenom pod sp. zn. Er 1842/2001.

Sťažovateľ odôvodnil svoju sťažnosť tým, že 21. augusta 1992 nadobudol právoplatnosť rozsudok okresného súdu sp. zn. 12 C 153/92, „ktorým súd privolil k výpovedi z nájmu bytu M. Č. v zotavovni K., T., pozostávajúci z 2 izieb a príslušenstva s tým, že nájomný pomer končí posledným dňom 3 mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom rozsudok nadobudne právoplatnosť. Odporca – M. Č. je povinný vypratať tento byt do 15 dní odo dňa, ku ktorému mu bude zabezpečený primeraný náhradný byt v tej istej lokalite v oblasti V. Navrhovateľom v tomto konaní bola Slovenská odborárska rekreácia ROH.“.

Právnym nástupcom Slovenskej odborovej rekreácie ROH „sa stal Jednotný majetkový fond zväzov odborových organizácií v Slovenskej republike“.

Dňa 9. apríla 2001 bol spoločnosťou S., s. r. o., „ktorá je Správcom objektov vo vlastníctve JMF ZOO SR návrh na vykonanie exekúcie vypratáním nehnuteľnosti, za ktorú je potrebné poskytnúť bytovú náhradu. Tento návrh je vedený na Okresnom súde Poprad pod sp.zn. Er 1842/2001.“. O tejto skutočnosti sa sťažovateľ dozvedel z listinných dôkazov, s ktorými sa oboznámil až v roku 2003.

K priebehu konania na okresnom súde sťažovateľ ďalej uviedol:

„Dňa 22.06.2005 súdny exekútor zasiela účastníkom konania Upovedomenie o začatí exekúcie, na ktoré povinný M. Č. reaguje a to dňa 12.07.2005 podaním Námietok voči exekúcii. O námietkach rozhoduje Okresný súd Poprad, ktorý dňa 13.12.2005 vydáva Uznesenie, ktorým námietky povinného zamieta, príslušný súd zamieta aj námietky proti trovám exekúcie.

Z dôvodu procesných možností dňa 27.01.2006 podáva M. Č. Opravný prostriedok proti tejto exekúcii, súčasne samostatnými podaniami žiada o odklad exekúcie. Zákonný sudca v danej právnej veci nekoná, ale postupuje vec z dôvodu odvolania M. Č. na Krajský súd Prešov ako súd odvolací. Ten rozhodnutím zo dňa 17.05.2007 vracia vec súdu prvého stupňa ako bezdôvodne predloženú.

V tom čase dochádza k odchodu zákonnej sudkyne z Okresného súdu Poprad, vec je pridelená inému zákonnému sudcovi, ktorý dňa 15.02.2008 vydáva Uznesenie, ktorým

námietky povinného voči exekúcii zo dňa 11.07.2005 zamietá, zamietá námietky voči trovám exekúcie, zamietá návrh povinného na zastavenie exekúcie, zamietá návrh povinného na odklad exekúcie a zaväzuje povinného zaplatiť súdny poplatok vo výške 500,- Sk. V rámci poučenia zákonného sudcu M. Č. podáva proti jednému z výrokov Uznesenia odvolanie, ktoré však Krajským súdom Prešov je dňa 12.08.2008 odmietnuté.“.

Sťažovateľ namieta v predmetnom konaní existenciu procesných väd, pričom je toho názoru, že „jeho oprávnené námietky nikto neskúma.“.

Zásadné procesné nedostatky vykazuje podľa sťažovateľa už „samotný návrh na oprávneného spol. S., s.r.o. ...“, ktorý «...trpí nedostatkom aktívnej legitímácie z dôvodu, že S., s.r.o. nie je vlastníkom, je „len“ správcom, tak, ako sám oprávnený na to poukazuje predkladaním Mandátnej zmluvy. Upovedomenie o začatí exekúcie trpí podstatnými procesnými vadami, ktoré robia tento výkon z procesného hľadiska neplatným.».

Okresný súd sa podľa názoru sťažovateľa v celom konaní „absolútne nezaoberal skúmaním povinnosti oprávneného preukázať poskytnutie reálnej bytovej náhrady. Navyiac, v konaní príslušnému súdu postačilo tvrdenie oprávneného, že bytová náhrada je kvalitnejšia a výhodnejšia ako byt, ktorý povinný so svojou rodinou užíva.“.

Povinný sa prostredníctvom námietok domáhal, „aby sa súd zaoberal meritom veci a zaviazal povinného preukázaním, že byt ktorý je poskytovaný ako náhradný byt napĺňa zákonné podmienky o poskytovaní bytovej náhrady v súlade s § 712 ods. 1. a 2 Občianskeho zákonníka. Túto námietku nikto s kompetentných nebral do úvahy a reálne sa ňou nezaoberal. V opačnom prípade by bolo preukázané tvrdenie povinného, že byt oficiálne a právne neexistuje.“.

Podstatný zásah do svojich práv vidí sťažovateľ v postupe okresného súdu „pri posudzovaní a následnom rozhodovaní o námietkach sťažovateľa“, ktorý sa mu „...javí ako ústavne neudržateľný, pretože nie je z ústavného hľadiska prijateľné, aby dobromyselný účastník právneho vzťahu, ktorý postupoval podľa ustanovení príslušného právneho predpisu (Občiansky súdny poriadok, Exekučný poriadok, Občiansky zákonník) prišiel

o možnosť dostať náhradný byt konaním toho účastníka právneho vzťahu, ktorý si svoje povinnosti z takýchto predpisov nesplnil.“.

Sťažovateľ zastáva názor, že jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy bolo porušené, a preto žiadal zrušiť uznesenie okresného súdu sp. zn. Er 1842/2001 z 15. februára 2008.

Sťažovateľ sa domáhal aj priznania primeraného finančného zadosťučinenia a úhrady trov konania.

Na základe uvedeného sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd v náleze vyslovil:

„1.) Okresný súd Poprad v konaní, vedenom pod sp.zn. Er 1842/2001 porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

2.) Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Okresného súdu Poprad zo dňa 15.02.2008 v konaní, vedenom pod sp.zn. Er 1842/2001 a vec vracia Okresnému súdu Poprad na ďalšie konanie.“

Podaním z 28. septembra 2009 právna zástupkyňa sťažovateľa doplnila sťažnosť sťažovateľa, pričom k zásadným sťažnostným námietkam uviedla, že konanie na okresnom súde prebieha bez exekučného titulu, keďže sťažovateľ *„uzavrel dňa 30.10.1997 novú nájomnú zmluvu, na základe ktorej sťažovateľ v súčasnosti užíva nájomný byt“*. K uzavretiu tejto zmluvy malo teda dôjsť v čase po dni nadobudnutia právoplatnosti rozsudku okresného súdu sp. zn. 12 C 153/1992, ktorý je proklamovaným exekučným titulom. Zároveň bola predmetná nájomná zmluva uzatvorená *„pred dňom začatia predmetného exekučného konania“*. Táto zmluva nebola podľa tvrdenia právnej zástupkyne sťažovateľa do dnešného dňa nikým vypovedaná, a *„je teda platným a účinným zmluvným vzťahom, ktorého predmetom je, na rozdiel od nájomnej zmluvy, ktorá bola vypovedaná so súhlasom Okresného súdu Poprad v konaní vedenom pod číslom 12C 153/92, užívanie bytu bez osobitného určenia, t.j. bytu, ktorý viac nemá povahu služobného bytu, keďže nájomca v čase jej uzavretia už nebol zamestnancom Jednotného majetkového fondu“*.

Právna zástupkyňa tiež vo svojom podaní spochybnila aktívnu procesnú legitimáciu oprávneného v exekučnom konaní a doplnila petit sťažnosti o návrh na určenie povinnosti *„Okresného súdu Poprad nahradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške podľa záverečného vyčíslenia do 3 dní od nadobudnutia právoplatnosti ústavného nálezu“*.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene alebo zjavne neopodstatnené návrhy môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom

zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší. Ústavný súd zruší aj iný zásah, ktorým sa porušilo základné právo alebo sloboda, ak to pripúšťa povaha tohto iného zásahu.

Uplatnenie právomocí ústavného súdu je viazané na splnenie viacerých formálnych aj obsahových náležitostí sťažnosti. Až na zákonom presne definované výnimky je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania, pričom viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovatelia domáhajú. Ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovatelia domáhajú v petite svojej sťažnosti.

V danom prípade sťažovateľ žiada vysloviť porušenie svojho základného práva „v konaní“ okresného súdu a zároveň navrhuje, aby ústavný súd zrušil „rozsudok Okresného súdu Poprad zo dňa 15.02.2008“. Z ďalšieho obsahu sťažnosti, ako aj z priložených listín vyplýva skutočnosť, že sťažnosť meritórne smeruje proti uzneseniu okresného súdu č. k. Er 1842/2001-153 z 15. februára 2008. Tejto skutočnosti nasvedčuje aj formulácia 2. bodu sťažnostného petitu.

Napadnutým uznesením okresný súd rozhodol v I. výroku o námietkach sťažovateľa proti exekúcii z 11. júla 2005, v II. výroku o námietkach sťažovateľa proti trovám exekúcie z 30. júna 2005, v III. výroku o návrhu sťažovateľa na zastavenie exekúcie zo 4. septembra 2006 a vo IV. výroku o návrhu sťažovateľa na odklad exekúcie z 27. januára 2006. Vo všetkých výrokoch okresný súd námietky a návrhy sťažovateľa zamietol. Zároveň okresný súd predmetným uznesením v V. výroku zaviazal sťažovateľa zaplatiť súdny poplatok za konanie o námietkach.

Napadnuté uznesenie okresného súdu nadobudlo právoplatnosť 25. februára 2008, pokiaľ ide o výroky I, II a IV, a 12. marca 2008, pokiaľ ide o výrok V. Proti III. výroku uznesenia o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie podal sťažovateľ odvolanie, ktoré

bolo 12. augusta 2008 odmietnuté uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 10 CoE 19/2008.

Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti už viackrát uviedol, že sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany ústavnosti. Jednou zo zákonných podmienok na prijatie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, teda v lehote dvoch mesiacov od kvalifikovanej právnej skutočnosti (napr. I. ÚS 22/02, III. ÚS 187/06, III. ÚS 121/07).

V tejto súvislosti ústavný súd v iných prípadoch zdôraznil, že nedodržanie uvedenej lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a tiež to, že v prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť, pretože to kogentné ustanovenie § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde neumožňuje (m. m. III. ÚS 124/04, IV. ÚS 14/03, III. ÚS 14/03).

Sťažovateľ sa o všetkých podstatných skutkových a právnych okolnostiach, v ktorých vidí zásah do svojich práv, teda o spôsobe, akým okresný súd v predmetnom konaní posudzoval skutkový a právny stav veci, a následne aj o spôsobe rozhodovania súdu o namietaných skutočnostiach dozvedel najneskôr v momente doručenia napadnutého uznesenia okresného súdu.

Toto platí v každom prípade pre tú skupinu výrokov uznesenia, proti ktorým podľa poučenia okresného súdu nebol prípustný opravný prostriedok, a teda nadobudli právoplatnosť dňom doručenia rozhodnutia sťažovateľovi 25. februára 2008 (výroky uznesenia v bodoch I, II, a IV). Vo vzťahu k výroku o trovách konania je týmto momentom dátum nadobudnutia právoplatnosti uznesenia v tejto časti, teda 12. marec 2008. Tieto skutočnosti vyplývajú priamo z vyznačenej doložky o právoplatnosti na sťažovateľom predloženej kópii napadnutého uznesenia okresného súdu.

Odvolanie sťažovateľa proti výroku v bode III uznesenia bolo odmietnuté uznesením krajského súdu sp. zn. 10 CoE 19/2008 z 12. augusta 2008. Kópiu tohto uznesenia sťažovateľ nepriložil, neuviedol dôvody odmietnutia jeho odvolania a samotné toto uznesenie krajského súdu v sťažnosti nijako nenapadol.

Vychádzajúc z platného znenia relevantných právnych predpisov [§ 202 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v spojení s § 58 ods. 4 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov]] je zrejmé, že ani proti uvedenému výroku nebolo odvolanie prípustné, a teda že aj výrok v III. bode uznesenia nadobudol právoplatnosť 25. februára 2008. Ústavný súd však v daných okolnostiach ani nepovažoval za potrebné bližšie túto otázku skúmať, pretože aj za predpokladu, že by bolo v právomoci krajského súdu v odvolacom konaní napadnuté uznesenie okresného súdu preskúmať, by musela byť sťažnosť v tejto časti vzhľadom na uplatňovaný princíp subsidiarity v zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy odmietnutá pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

Sťažovateľ sa na ústavný súd obrátil až sťažnosťou z 9. júna 2009, ktorá mu bola doručená 12. júna 2009, teda zjavne po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty dvoch mesiacov (§ 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde). Vzhľadom na túto skutočnosť je jeho sťažnosť podaná oneskorene a ústavný súd ju z toho dôvodu už v rámci jej predbežného prerokovania podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími nárokmi sťažovateľa nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. októbra 2009